

Юрій Риженков: «Росія досі продає сталь у ЄС. Сподіваюся, санкційні лазівки закриють»

Генеральний директор Групи Метінвест Юрій Риженков дав інтерв'ю провідному італійському виданню *Coggiere della Sera* щодо ключових питань функціонування компанії під час війни, санкцій проти агресора, а також відновлення економіки України після завершення конфлікту.

- Наскільки зменшилися ваші виробничі потужності внаслідок війни після перших десяти місяців? Чи зможете ви продовжувати виробництво, попри все, що відбувається в Україні?

- Метінвест дуже постраждав від війни. Ми зіткнулися з перебоями в нашій роботі в Україні, переважно через руйнування інфраструктури в Маріуполі на початку цього року. Ми втратили операційний контроль над двома металургійними комбінатами – «Азовсталь» та ММК імені Ілліча, які у 2021 році разом виробили близько 8,6 млн тонн сталі. З того часу вони простоюють і, ймовірно, частково пошкоджені або знищені. Ця ситуація торкнулася й наших підприємств у Великій Британії та Італії, які поклалися на напівфабрикати, вироблені ММК імені Ілліча.

- Які наслідки блокади портів?

- Українські морські порти були ключовими воротами для нашого експорту. Зараз Група не може використовувати морський маршрут для доставлення нашої продукції, наприклад, на ринки Південно-Східної Азії або Близького Сходу. Але нам вдалося не лише зберегти виробництво на всіх активах, що залишилися під нашим контролем, але й почати активно підтримувати ЗСУ. У межах мілітарної ініціативи Ріната Ахметова Сталевий Фронт ми надали армії бронезилети, дрони, шоломи, автівки та інше військове обладнання.

- Яка частина української економіки все ще функціонує?

- Офіційні дані вказують на скорочення української економіки на понад 40%. Підозрюю, що цей відсоток навіть більший. У вересні 2022 року Світовий банк оцінив потреби України у відновленні та реконструкції в понад 350 мільярдів доларів США.

- Чи є фінансові та технічні засоби для ремонту енергосистеми України? Чи можливий взагалі ремонт?

- Енергетична система все ще працює, попри серйозні російські атаки. Минулого місяця ми мали повне відключення електроенергії, й досі маємо обмеження, але електропостачання є, і наші потужності продовжують працювати.

- Яку частину металургійної продукції групи вкрали внаслідок насильницького захоплення ваших

заводів у Маріуполі? Ви подали до суду на Російську Федерацію за крадіжку?

- Ми підготували до відправлення понад 230 тисяч тонн металопродукції, і її вкрали росіяни. Звісно, ми відстежуємо та документуємо всі ці випадки. Це є частиною нашої судової справи проти Російської Федерації після того, як ми подали позов до Європейського суду з прав людини у зв'язку з окупацією та руйнуванням наших заводів і крадіжкою продукції. Ми будемо судитися з ними до останньої копійки за шкоду, яку вони завдали компанії.

- А тим часом Росія забирає у Метінвесту частку світового ринку...

- Зараз, із точки зору частки ринку, вони мають непросту ситуацію. Є восьмий пакет санкцій, який запровадив ЄС проти Росії в жовтні, включно із заборонаю постачання сталевих продукцій до ЄС. Але, на жаль, там є лазівка, яка дає дворічну відстрочку багатьом російським виробникам на імпорту російських напівфабрикатів до Євросоюзу.

- Що ви маєте на увазі?

- Європейські імпортери, які купують напівфабрикати за дуже заниженими цінами, мають перевагу перед іншими виробниками в Євросоюзі, що відмовляються купувати в росіян. Отже, останні, зокрема заводи Метінвесту в Італії та Великій Британії, перебувають у невідповідному становищі. Це неприємна ситуація. Росія несправедливо відбирає частки ринку обачніших виробників, таких як Метінвест та інші європейські виробники, що відмовляються купувати в росіян через небажання спонсорувати російську економіку. Сподіваюся, цю санкційну лазівку закриють у наступних двох пакетах.

- Чи можливо виключити ймовірність, що ми в Європі купуємо сталь, викрадену з Маріуполя?

- Ми не можемо цього повністю виключити. Проте кожен сталевий виріб має сертифікат, де зазначено, звідки він походить.

- Тож яким чином можна купити те, що потенційно викрали в Маріуполі та привезли до Європи?

- Теоретично можна. Люди можуть мати підроблені документи. Але так, це можливо. Росія краде промислові товари з України не вперше, це вже було у 2014, 2015 та 2016 роках. Вони крали з інших наших заводів на Донбасі, наприклад.

- Які країни ЄС досі імпортують сталь із Росії?

- Імпорту до ЄС все ще відкритий для багатьох країн. Найбільшими імпортерами російської сталі традиційно є компанії Бельгії та Італії. Я вважаю, що вони залишаться традиційними імпортерами. У Бельгії вони мають дочірнє підприємство російського виробника сталі. Я здивувався б, якби вони не використовували цю лазівку для ввезення своїх напівфабрикатів.

- Ви звертаєтесь до Євросоюзу з проханням посилити санкції щодо російської сталі, бо їх насправді ігнорують навіть італійці чи бельгійці?

- Саме так. Залишаючи цю лазівку, ви фактично ставите у невідповідне становище сумлінних європейських виробників, які не хочуть спонсорувати агресію. ЄС ставить у невідповідне становище своїх гравців, які хочуть підтримати Україну. Тому ми вважаємо, що було би краще, якби цю лазівку усунули.

- ЄС також ставить Метінвест у невідповідне становище проти ваших російських конкурентів?

- Так, абсолютно правильно.

- Що ви думаєте про те, як Європа справляється із санкціями на нафту та вугілля?

- Звісно, ми би хотіли, щоб енергетичні санкції були більш глобальними й жорсткими. Але ми розуміємо, що в деяких європейських країнах є особливості, які не дозволяють їм бути суворішими. Наприклад, більшість нафтопереробних заводів у Чехії розраховані на використання російської нафти для виробництва бензину. Їх не можна замінити за день.

- Чи вплинуть такі ембарго на російську економіку й позицію Кремля?

- Я майже впевнений у цьому. Інакше чому б росіяни так люто чинили опір цьому ембарго? Якщо ви подивитесь на дипломатичні зусилля й комерційний опір Росії, щоб зупинити ембарго, ви зрозумієте, що це дуже важливо для них. Я думаю, що вплив на їхню економіку виявиться дуже значним. Санкції потребуватимуть часу, але зрештою вони будуть відчутні й змінять ставлення російського керівництва.

- Скільки ваших співробітників пішло в армію і скільки з них загинуло чи поранено?

- Нині понад 7 000 співробітників Групи Метінвест стали до лав української армії, що перевищує 10% від наших співробітників, якщо не враховувати тих, хто залишився в окупованому Маріуполі. Ми постійно контактуємо з нашими мобілізованими співробітниками, намагаємося забезпечити їх захисною амуніцією – бронжилетами, шоломами та іншими речами. На жаль, у цій війні загинуло понад 320 співробітників Метінвесту – не лише військовослужбовці, а й цивільні особи, що загинули під час російських бомбардувань.

- Як ви оцінюєте лідерство та управління Президента Зеленського під час війни?

- Ніхто не буде сперечатися, що Президент демонструє виняткове лідерство й керує цією фазою війни з максимальною гідністю та прозорістю. І підтримка, яку ми отримали з усього світу завдяки його діям, справді допомагає Україні.

- Чи вважаєте ви, що президент Зеленський має бути відкритішим для переговорів?

- Ми вже вели переговори раніше. У нас були Мінські угоди у 2014 та 2015 роках. Ми дійсно намагалися знову говорити з Росією у 2019 році. Все це призвело до того, що Росія наростила сили й стала сильнішою, ніж раніше. Тому наразі за підтримки Заходу, з огляду на постачання зброї в Україну й моральний дух наших збройних сил, я не думаю, що зараз слушний час для переговорів.

- То коли ж настане слушний час?

- Ми завжди готові до переговорів, але Україні потрібно повернути всі території, які захопила Росія з 2014 року. Це буде гарний момент для початку переговорів. Інакше це переросте в заморожений конфлікт, який дасть Росії час залікувати рани й почати все спочатку.

Іще чотири місяці тому ніхто не вірив, що Харківську область може бути звільнено. Три місяці тому мало хто вірив, що Херсон може бути звільнено. Але це сталося. Занадто багато аналітиків недооцінюють можливості української армії. Якщо постачання зброї від наших західних союзників триватиме, Україна має всі ресурси та потрібні навички, щоб повернути всі свої території, зокрема Крим.

- Чи ви задоволені обсягом фінансової та військової допомоги, яку Україна отримали від Європи?

- Ми дуже вдячні союзникам за підтримку з боку Європи та США, Канади, Австралії та інших країн. Підтримка України була безпрецедентною, але ми занепокоєні, що цієї допомоги може бути недостатньо або вона може сповільнитися. І водночас ми розуміємо, що це наша країна, це наша робота – захищати її.

- Наскільки в Україні стурбовані тим, що Європа та світ загалом втомилися від війни та сповільнили темпи підтримки?

- Це саме те, чого хотів би Путін, – щоб західний світ втомився і сповільнив темпи підтримки. Натомість більшість світових лідерів зараз розуміють: якщо вони уповільнять підтримку, це лише продовжить війну та збільшить страждання, а не призведе до завершення війни.

- Які ваші очікування від паризької конференції щодо України? Загалом, що може зробити Європа, щоб допомогти Україні подолати всі збитки, завдані війною?

- Україна вже є кандидатом у члени ЄС, що означає, що Україна багато в чому має стати невіддільною частиною ЄС, включно з ланцюжком постачання, наприклад, у сталеливарній та гірничодобувній промисловості або в ланцюжку постачання харчових продуктів. Тому я думаю, що Європейський Союз має дивитися на відновлення України як на відновлення частини своєї власної території. Це має бути щось схоже на План Маршалла після Другої світової війни – ми очікуємо дуже схожий підхід до України.

- Яким може бути внесок України до ЄС?

- Металургійна промисловість в Україні може бути досить швидко переведена на «зелену» сталь. Європейський Союз все ще є досить великим імпортером сталі, й Україна може заповнити цю прогалину «зеленою», безвуглецевою сталлю. Ми також можемо зробити свій внесок в енергетику, забезпечення продовольством та багато іншого.

- А яке майбутнє Метінвесту? Чи розглядаєте ви можливість злиття із великим європейським виробником сталі?

- Зараз інвестори більше зосереджені на тому, щоб пережити цю війну.

